

Ziekte en sterftecijfers

10 februari 2011

Gezondheid
Geme(en)ten of gemeentelijk
Geboortes [later: Generaties]

3 gemeenten

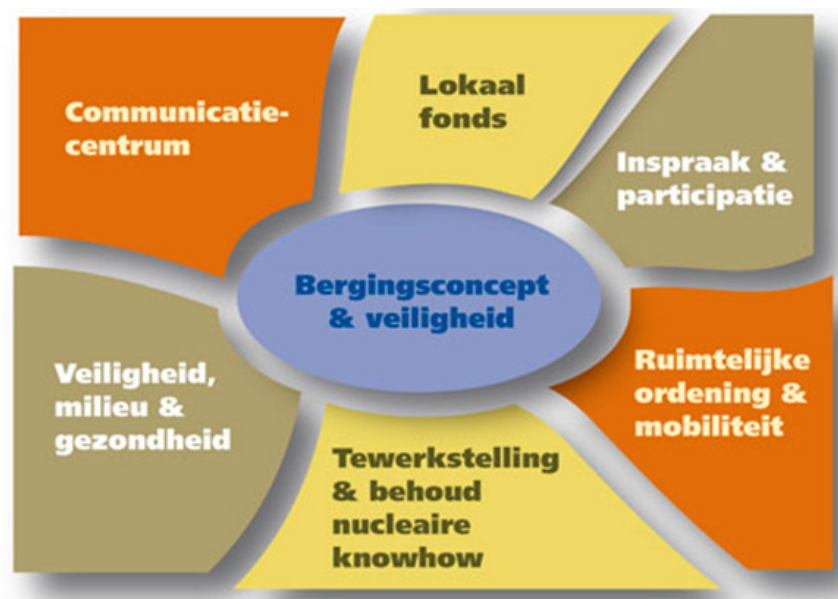
3 jaar voor studie → haalbaarheidsstudie
3 leeftijdsgroepen is de lange termijn-ambitie

“Continue gezondheidsopvolging die kijkt naar de impact van diverse milieueffecten en uiteenlopende gezondheidsgegevens verzamelt en opvolgt vanaf de geboorte over een lange periode. Op basis van die informatie worden aanbevelingen geformuleerd ten voordele van de gezondheid in de regio”

www.studie3xG.be

De achtergrond: het cAt-project

- Oppervlakteberging van Belgisch categorie A-afval in de gemeente Dessel
- NIRAS samen met partnerschappen STORA (Dessel) en MONA (Mol)
- cAt-project = geïntegreerde berging -> meerwaardeprojecten
- Gezondheidsopvolging van de bevolking = voorwaarde geformuleerd door partnerschappen als meerwaarde voor de oppervlakteberging

Het 3xG team

- Coördinatie
- Analyse en verwerking van de gegevens
- Contacten met moederhuizen en gezondheidsdiensten
- Organisatie van veldwerk
- Verantwoordelijk voor toxicologische analyses en metingen
- Organisatie van overleg en communicatie
- Uitwerken van een actieplan

Gezondheid

Humane
biomonitoring:
blootstelling en
effecten van
chemische stoffen
meten in het lichaam

Verzamelen van
algemene gegevens
over gezondheid,
leefstijl en dieet via
vragenlijsten

Analyse van
bestaande ziekte- en
sterfteregisters

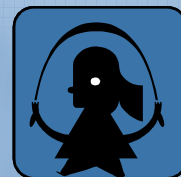
Gemeente

Dessel

Mol

Retie

Geboorten

Longitudinale
studie:
opvolging van de
gezondheid van
pasgeboren
baby's tot de
leeftijd van 18
jaar

?

Proef- en startfase 2010-
2012 moet eerst de
haalbaarheid van deze
studie uitwijzen

Inhoud

Verzamelde gegevens:

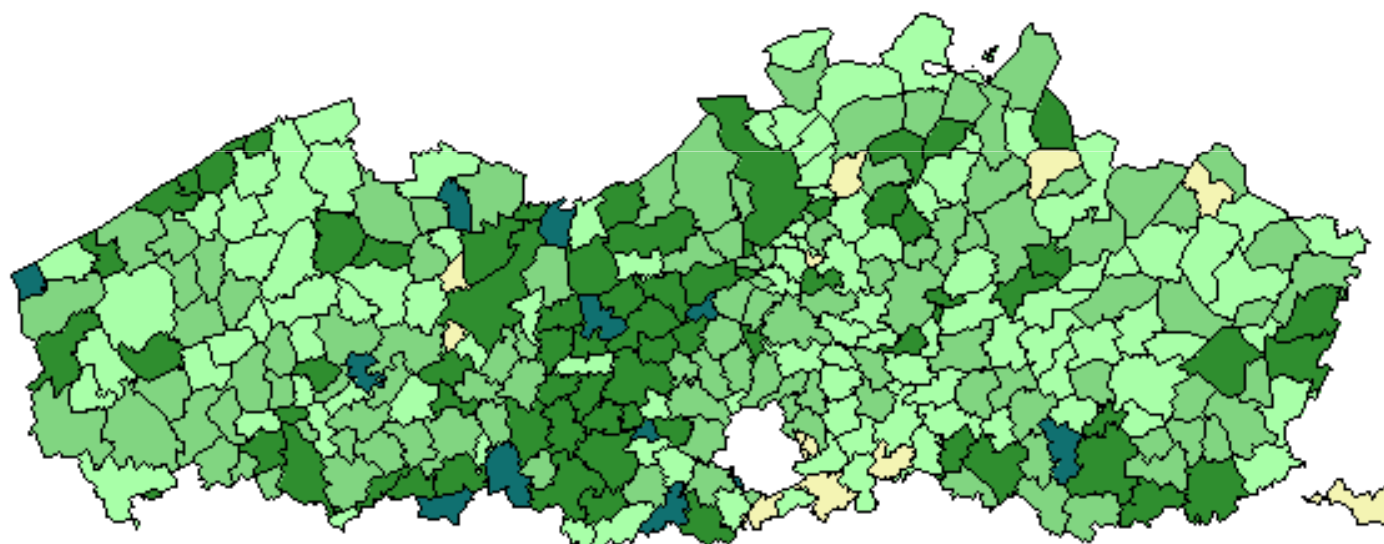
- Sterfte
- Kanker
- Hospitalisaties
- Aangeboren afwijkingen

Sterfgegevens

- Vlaamse gemeenschap, agentschap zorg en gezondheid
- Overlijdenscertificaat
- Recentste 10 jaar (1998-2007)
- Gestandaardiseerd sterftecijfer (SMR)
  - Vergelijking met Vlaanderen
  - Voor gelijke leeftijd en per geslacht
  - 1 betekent vergelijkbaar met Vlaanderen
  - betrouwbaarheidsinterval

Sterfgegevens

SMR 2004–2008: totale sterfte
Mannen

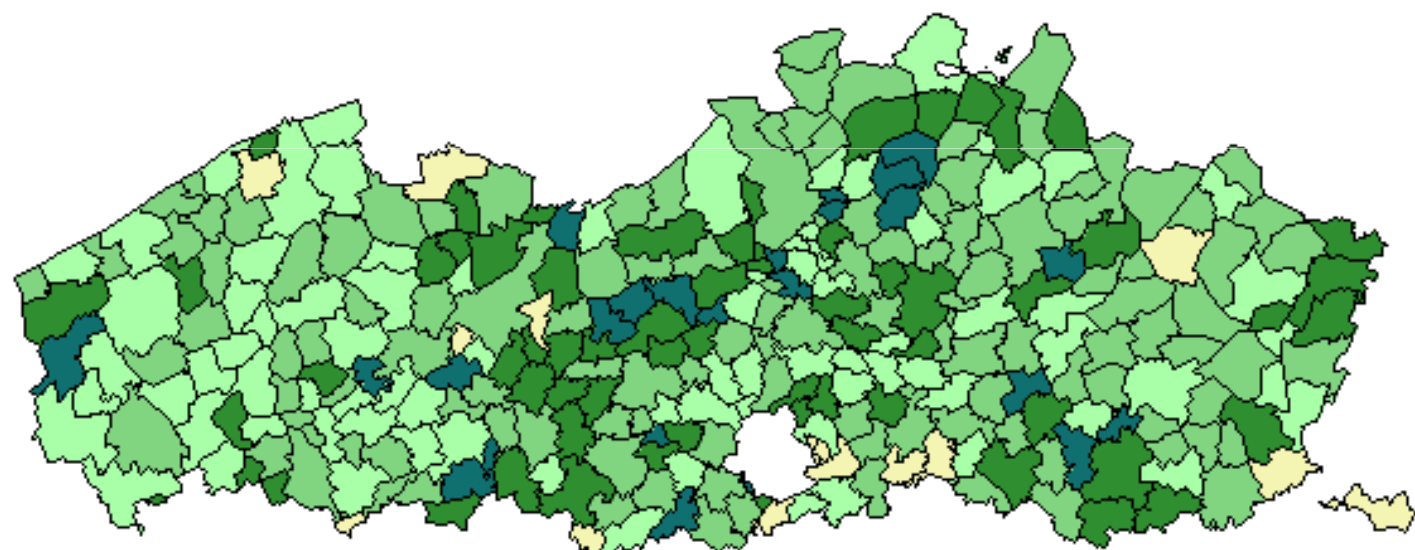
niveau geen overlijdens
0,95–1,05 1,06–1,20 0,80–0,94 >1,20
deselecteerde codes: A00–Y89

Sterfgegevens

mannen

Doodsoorzaak	Gemeente woonplaats	Significant verschillend van Vlaanderen?	Mortaliteitsratio (SMR)	95% Betrouwbaarheids Interval	aantal overlijdens in periode
Totale sterfte 98-07	Dessel	niet afwijkend	1,02	0,83 - 1,24	359
	Mol	niet afwijkend	0,99	0,90 - 1,10	1436
	Retie	significant laag	0,75	0,60 - 0,93	304
Totale sterfte 98-02	Dessel	niet afwijkend	1,02	0,75 - 1,34	177
	Mol	niet afwijkend	1,00	0,87 - 1,15	718
	Retie	niet afwijkend	0,75	0,54 - 1,01	149
Totale sterfte 03-07	Dessel	niet afwijkend	1,03	0,76 - 1,34	182
	Mol	niet afwijkend	0,99	0,85 - 1,13	718
	Retie	niet afwijkend	0,75	0,54 - 1,00	155
Kanker 98-07	Dessel	niet afwijkend	0,90	0,60 - 1,28	104
	Mol	niet afwijkend	0,99	0,83 - 1,18	455
	Retie	significant laag	0,67	0,43 - 0,97	87
Kanker 98-02	Dessel	niet afwijkend	0,79	0,41 - 1,32	45
	Mol	niet afwijkend	1,02	0,78 - 1,29	231
	Retie	niet afwijkend	0,68	0,35 - 1,15	43
Kanker 03-07	Dessel	niet afwijkend	1,01	0,58 - 1,59	59
	Mol	niet afwijkend	0,97	0,74 - 1,24	224
	Retie	niet afwijkend	0,66	0,34 - 1,10	44
Dikke darmkanker 98-07	Dessel	niet afwijkend	0,66	0,24 - 1,43	6
	Mol	niet afwijkend	1,06	0,52 - 1,83	39
	Retie	niet afwijkend	0,58	0,21 - 1,26	6
Kanker long en luchtwegen 98-07	Dessel	niet afwijkend	1,00	0,50 - 1,69	42
	Mol	niet afwijkend	1,11	0,82 - 1,45	183
	Retie	niet afwijkend	0,68	0,30 - 1,23	32

SMR 2004–2008: totale sterfte
Vrouwen

10

Sterfgegevens

vrouwen

Doodsoorzaak	Gemeente woonplaats	Significant verschillend van Vlaanderen?	Mortaliteitsratio (SMR)	95% Betrouwbaarheids Interval	aantal overlijdens in periode
Totale sterfte 98-07	Dessel	niet afwijkend	1,01	0,81 - 1,24	315
	Mol	niet afwijkend	1,02	0,92 - 1,13	1314
	Retie	niet afwijkend	0,86	0,67 - 1,09	254
Totale sterfte 98-02	Dessel	niet afwijkend	1,07	0,77 - 1,42	159
	Mol	niet afwijkend	1,00	0,86 - 1,16	632
	Retie	niet afwijkend	0,84	0,58 - 1,17	119
Totale sterfte 03-07	Dessel	niet afwijkend	0,96	0,69 - 1,28	156
	Mol	niet afwijkend	1,04	0,90 - 1,20	682
	Retie	niet afwijkend	0,89	0,62 - 1,20	135
Kanker 98-07	Dessel	niet afwijkend	1,06	0,67 - 1,56	82
	Mol	niet afwijkend	0,92	0,72 - 1,13	287
	Retie	niet afwijkend	0,80	0,46 - 1,24	62
Kanker 98-02	Dessel	niet afwijkend	0,91	0,42 - 1,62	34
	Mol	niet afwijkend	0,83	0,58 - 1,14	128
	Retie	niet afwijkend	0,83	0,36 - 1,52	31
Kanker 03-07	Dessel	niet afwijkend	1,21	0,64 - 1,98	48
	Mol	niet afwijkend	1,00	0,72 - 1,33	159
	Retie	niet afwijkend	0,77	0,34 - 1,41	31
Dikkedarmkanker 98-07	Dessel	niet afwijkend	0,90	0,36 - 1,86	7
	Mol	niet afwijkend	1,13	0,53 - 1,99	36
	Retie	niet afwijkend	1,20	1,20 - 2,28	9
Kanker long en luchtwegen 98-07	Dessel	niet afwijkend	1,34	0,25 - 3,49	11
	Mol	niet afwijkend	0,73	0,28 - 1,44	24
	Retie	niet afwijkend	0,94	0,41 - 1,85	8
Borstkanker 98-07	Dessel	niet afwijkend	1,21	0,42 - 2,49	21
	Mol	niet afwijkend	0,79	0,44 - 1,27	55
	Retie	significat laag	0,39	0,16 - 0,80	7

Vergelijking met vroegere gegevens

- De vorige analyse van de sterftecijfers: cijfers meestal vergelijkbaar met Vlaanderen.
- Alleen in de periode 1990-1995:
  - algemene sterfte bij vrouwen lager dan Vlaanderen.

Besluit Sterftegegevens

- Sterfte in de regio Dessel, Mol, Retie: vergelijkbaar met Vlaanderen, zowel voor mannen als voor vrouwen.
  - voor alle doodsoorzaken
  - voor kanker
- Mannen in Retie: totale sterfte en de sterfte door kanker lager dan Vlaanderen.
Vrouwen in Retie: sterfte door borstkanker lager dan Vlaanderen

Gegevens over kanker

- Stichting kankerregister
- Ziekenhuizen, laboratoria die biopsies onderzoeken
- Nieuwe gevallen van kanker
- Recentste 5 jaar (2002-2006)
- Gestandaardiseerd incidentiecijfer (SIR)
  - Vergelijking met Vlaanderen
  - Voor gelijke leeftijd en per geslacht
  - 100 betekent vergelijkbaar met Vlaanderen
  - betrouwbaarheidsinterval

Gegevens over kanker

mannen

Mannen, 2002-2006		Vlaanderen	Regio Dessel-Mol-Retie		
	Significant?	referentie	aantal	SIR	95% BI
Maligne tumoren (excl non-melanoma huidtumoren)	Niet afwijkend	92945	818	105,9	98,63 - 113,14
Prostaat	hoog	28571	270	113,7	100,18 - 127,31
Long	hoog	15706	158	121,2	102,34 - 140,15
Dikke Darm	Niet afwijkend	12826	111	105,5	85,84 - 125,08
Non-hodgkin lymfoom	Niet afwijkend	2912	18	73,9	43,82 - 116,75
Leukemie	Niet afwijkend	2176	14	76,8	41,95 - 129,09
Mesothelioom	Niet afwijkend	643	8	149,6	64,47 - 294,66
Myeloom	Niet afwijkend	1131	7	74,4	29,83 - 153,26

Gegevens over kanker

Vrouwen

Vrouwen, 2002-2006		Vlaanderen	Regio Dessel-Mol-Retie		
		referentie	aantal	SIR	95% BI
Maligne tumoren (excl non-melanoma huidtumoren)	Niet afwijkend	73320	558	95,7	87,81 - 103,69
Borst	Niet afwijkend	27202	195	87,9	75,54 - 100,2
Dikke darm	Niet afwijkend	10233	92	119,1	94,8 - 143,49
Non-hodgkin lymfoom	Niet afwijkend	2346	22	119,8	75,09 - 180,85
Long	Niet afwijkend	3933	21	66,4	41,08 - 101,54
Baarmoederlichaam	Niet afwijkend	1854	15	96,9	54,27 - 159,89
Leukemie	Niet afwijkend	1707	11	82,1	40,97 - 146,97
Thyroid	Niet afwijkend	953	10	126,1	60,51 - 231,95
Myeloom	Niet afwijkend	953	8	108,8	46,9 - 214,37

Vergelijking met vroegere gegevens

- Ook bij vorige analyse was het aantal kankers in totaal vergelijkbaar met Vlaanderen.
- Prostaatkanker bij mannen werd toen minder geregistreerd
  - nu meer dan Vlaanderen.
- Bij de vorige analyse was er geen significant verschil in het voorkomen van longkanker.
  - Nu longkanker bij mannen meer geregistreerd.
- In het vorige rapport lag het voorkomen van borstkanker bij vrouwen hoger.
  - nu geen significante verschillen voor borstkanker.

Besluit: Gegevens over kanker

- Voor alle kankers samen: Dessel-Mol-Retie vergelijkbaar met Vlaanderen.
- Voor de specifieke kankers:
  - Mannen: long- en prostaatkanker hoger dan Vlaanderen.
- aandachtspunt ivm gezondheidsvoorlichting en preventie.

Gegevens over hospitalisaties

- Federale overheid
- Ziekenhuizen registreren gegevens over elke hospitalisatie (minimale klinische gegevens, MKG)
- Recentste 5 jaar (2003-2007)
- Gestandaardiseerd ziektecijfer (SMR)
  - Vergelijking met Vlaanderen
  - Voor gelijke leeftijd en per geslacht
  - 1 betekent vergelijkbaar met Vlaanderen
  - betrouwbaarheidsinterval

Gegevens over hospitalisaties

mannen

Mannen, 2003-2007		Vlaanderen	Regio Dessel-Mol-Retie		
	Significant?	referentie	aantal	SIR	95% BI
alle ziekten	hoog	1.901.585	17.512	1,085	1,069 - 1,101
bloedvaten	hoog	387.606	4.351	1,340	1,301 - 1,381
hartinfarct	hoog	145.728	1.681	1,354	1,291 - 1,420
hersenvloedvaten	hoog	57.516	601	1,282	1,192 - 1,398
chronische bronchitis	hoog	50.580	476	1,145	1,045 - 1,251
astma	niet afwijkend	3.682	31	0,979	0,670 - 1,359
hormonaal	laag	30.440	184	0,709	0,611 - 0,816
diabetes	laag	26.476	165	0,732	0,628 - 0,852
schildklier	laag	2.530	12	0,550	0,296 - 0,927

Gegevens over hospitalisaties

vrouwen

Vrouwen, 2003-2007		Vlaanderen	Regio Dessel-Mol-Retie		
	Significant?	referentie	aantal	SIR	95% BI
alle ziekten	hoog	2.358.682	19.653	1,033	1,019 - 1,047
bloedvaten	hoog	292.974	3.056	1,376	1,378 - 1,425
hartinfarct	hoog	71.179	827	1,495	1,396 - 1,600
hersenvaten	hoog	57.666	505	1,197	1,096 - 1,305
chronische bronchitis	laag	33.955	221	0,840	0,735 - 0,957
astma	laag	7.422	37	0,617	0,441 - 0,841
hormonaal	niet afwijkend	40.414	324	1,003	0,898 - 1,117
diabetes	niet afwijkend	27.856	214	0,976	0,853 - 1,115
schildklier	niet afwijkend	9.617	88	1,103	0,887 - 1,349

Vergelijking met vroegere gegevens

- Deze gegevens werden nu voor het eerst opgevraagd

Besluit: Gegevens over hospitalisaties

- Hospitalisaties voor ziekten bloedvaten, hart en hersenen: HOGER zowel bij mannen als bij vrouwen.
- Totaal aantal hospitalisaties: hoger
- Luchtwegaandoeningen vb. chronische bronchitis:
  - meer bij mannen
  - minder bij vrouwen, ook minder astma
- Ziekten hormonaal stelsel:
  - Mannen: minder
  - vrouwen vergelijkbaar met Vlaanderen.

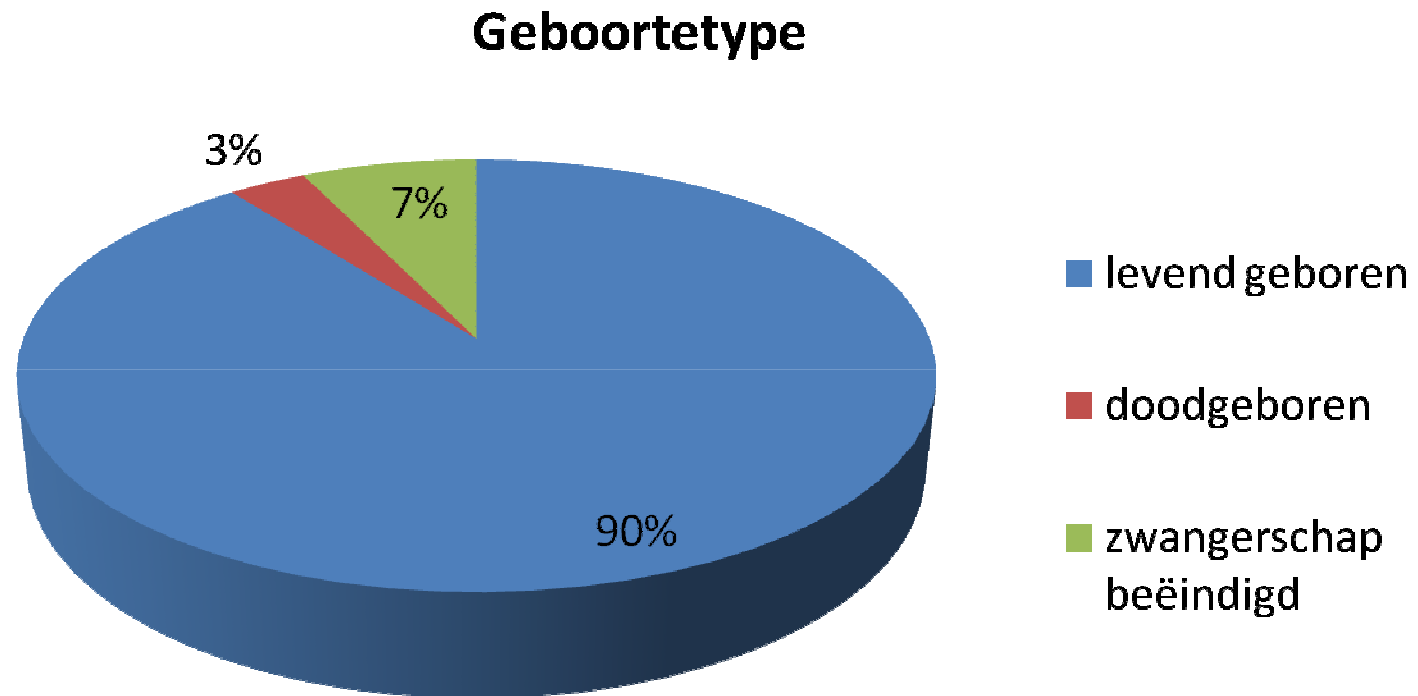
Gegevens over aangeboren afwijkingen

- PIH
- EUROCAT register van aangeboren afwijkingen
- Recentste 10 jaar (1999-2008)
- Aantal per 10.000 geboorten, geboorteprevalantie
  - Vergelijking met provincie Antwerpen
  - betrouwbaarheidsinterval

Gegevens over aangeboren afwijkingen

- In de regio Dessel, Mol, Retie (1999-2008)
  - 124 kinderen met een aangeboren afwijking.
  - Op een geboorteaantal van 5196
  - 2,39% of 239 per 10.000 geboorten (95% betrouwbaarheidsinterval 189,2-284,8).
- In de ganse provincie Antwerpen
  - werden in die periode 4.633 (2,49%) kinderen geregistreerd met een aangeboren afwijking.

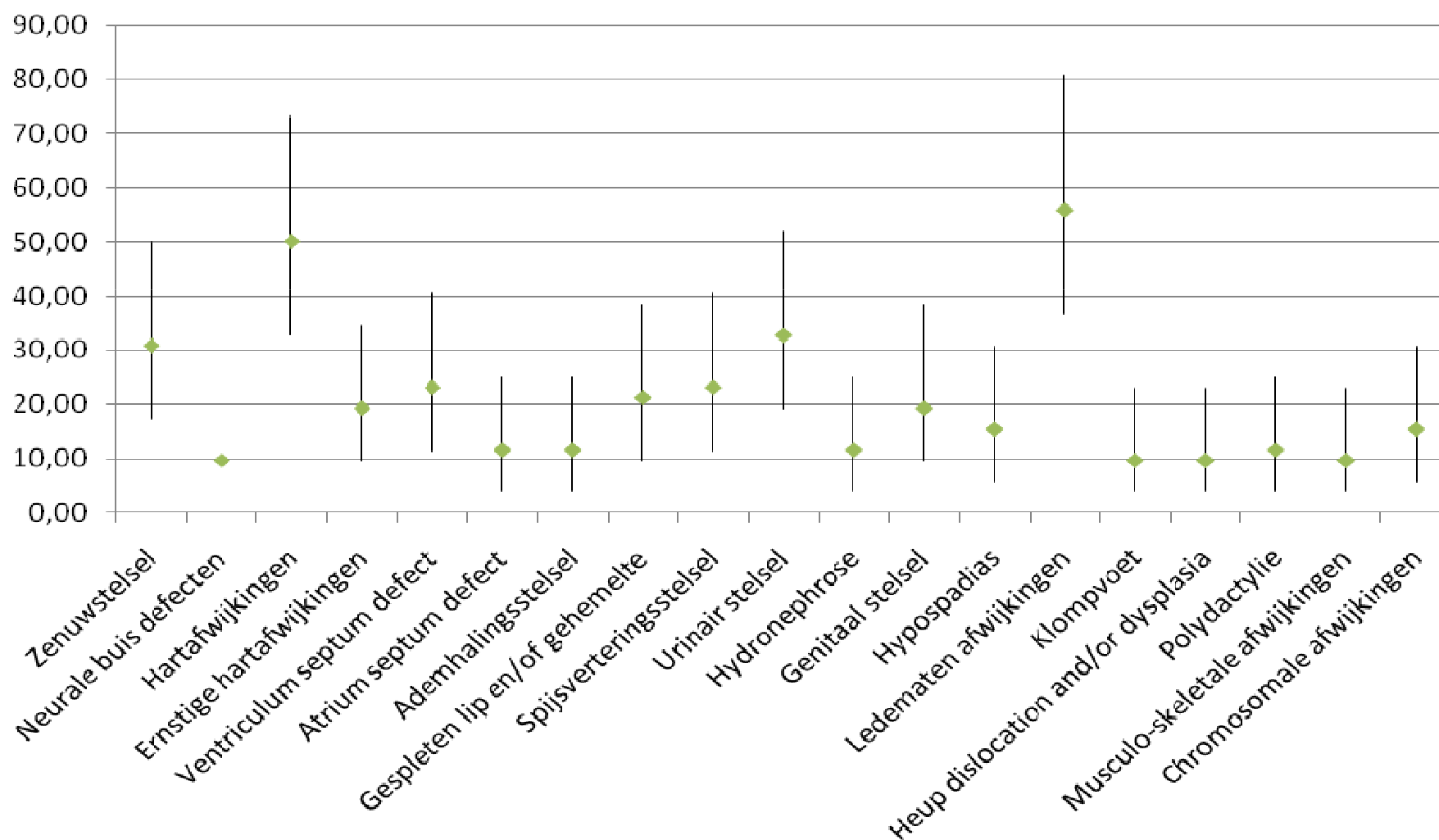
Gegevens over aangeboren afwijkingen

Voor de provincie Antwerpen: 87,5% levendgeboren, 2,1% doodgeboren en 10,4% beëindigen van de zwangerschap.

Gegevens over aangeboren afwijkingen

Gegevens over aangeboren afwijkingen

Afwijking	Aantal 3xG	prevalentie 3xG	prevalentie provincie
Alle afwijkingen	124	238,65	247,62
Zenuwstelsel	16	30,79	28,70
Neurale buis defecten	5	9,62	8,77
Hartafwijkingen	26	50,04	58,95
Ernstige hartafwijkingen	10	19,25	19,56
Ventriculum septum defect	12	23,09	22,93
Atrium septum defect	6	11,55	11,06
Ademhalingsstelsel	6	11,55	6,57
Gespleten lip en/of gehemelte	11	21,17	17,42
Spijsverteringsstelsel	12	23,09	29,88
Urinair stelsel	17	32,72	32,98
Hydronephrose	6	11,55	9,41
Genitaal stelsel	10	19,25	21,54
Hypospadias	8	15,40	17,00
Ledematen afwijkingen	29	55,81	48,85
Klompvoet	5	9,62	11,44
Heup dislocatie and/or dysplasie	5	9,62	8,77
Polydactylie	6	11,55	13,04
Musculo-skeletale afwijkingen	5	9,62	18,33
Chromosomale afwijkingen	8	15,40	26,30

Verschillen met de provincie Antwerpen zijn niet significant

Besluit: Gegevens over aangeboren afwijkingen

- Het voorkomen van aangeboren afwijkingen bij kinderen in de regio Dessel-Mol-Retie, in de periode 1999-2008, in vergelijking met de ganse provincie Antwerpen:
- De verschillen zijn niet significant, noch voor alle afwijkingen samen, noch voor de specifieke afwijkingen.

Vergelijking met vroegere gegevens

- Het voorkomen van aangeboren afwijkingen:
  - zoals vroeger niet significant verschillend van de provincie Antwerpen.
- De leeftijd van de moeder:
  - nu vergelijkbaar met de provincie
  - vroeger moeders jonger
- Het lager voorkomen van afwijkingen van de geslachtsorganen:
  - wordt nu niet meer opgemerkt.

Besluit

- **Sterfte**

- totale sterfte en kankersterfte vergelijkbaar met gemiddeld Vlaanderen
- In Retie minder totale overlijdens en kankersterfte bij mannen en borstkanker bij vrouwen.

- **Kanker**

- Totale kankers: vergelijkbaar met het gemiddelde in Vlaanderen.
- long- en prostaatkanker bij mannen hoger dan gemiddeld in Vlaanderen.
- aandachtspunt voor gezondheidsvoorlichting en preventie.

Besluit (2)

- **Hospitalisaties**

- totaal aantal en hospitalisaties voor ziekten bloedvaten (hart, hersenen): Hoger
- Hart- en vaatziekten vormen een aandachtspunt voor gezondheidsvoorlichting en preventie
- luchtwegaandoeningen (chronische bronchitis): mannen meer en vrouwen minder hospitalisaties, ook voor astma
- ziekten hormonaal stelsel: minder hospitalisaties bij mannen, vergelijkbaar voor vrouwen

- **Aangeboren afwijkingen**

- Verschillen per afwijking en voor alle afwijkingen samen zijn niet significant.

HARTELIJK DANK VOOR UW AANDACHT

